

Gebaseerd op levensechte, realistische varianten

Vijftien jaar geleden overleed veearts James Alfred Wight, de man achter pseudoniem James Herriot. Richard Helwig reisde met de videocamera af naar Yorkshire en bezocht daar zijn vroegere huis en praktijk. Ook ging hij naar enkele locaties waar shots voor de tv-serie 'All Creatures Great and Small' van de BBC werden opgenomen. Hij gaat dieper in op de wijze van verfilming en wisselt dit af met de opnamen die hij zelf in dat gebied heeft gemaakt.

EEN KIJKJE IN HET PRIVÉLEVEN VAN ALF. HIJ LEEST THUIS ONTSPANNEN DE KRANT EN LUISTERT ONDERTUSSEN NAAR EEN STUKJE MUZIEK. OP DE SCHOORSTEEN STAAT DE ZILVEREN BEKER WAAR DE GELDOPBRENGST VAN DE DAG IN WERD BEWAARD. DOOR HET BEELD BEWUST NIET OP DE POP IN TE ZOOMEN, WORDT DE SUGGESTIE GEWEKT DAT HET 'DE ECHTE' ALF IS DIE IN DE STOEL ZIT. ZELFS AAN DEZELFDE KLEDING DIE HIJ DROEG, IS GEDACHT!

Maanden heb ik mij verdiept in het fenomeen 'Herriot' en ben ik bezig geweest met de voorbereiding van mijn verblijf in Yorkshire. Een goede voorbereiding betekent immers het halve werk. Daarbij heb ik alle tv-afleveringen bekeken. Ik weet dus hoe het filmverhaal in elkaar steekt.

Ik heb uitgerekend dat het me in drie volle dagen moet gaan lukken om zoveel mogelijk in beeld te brengen. Van dag tot dag, bijna van uur tot uur, heb ik opgetekend waar ik heen ga en wat ik vast wil leggen. Zo regel ik bijtijds de toestemming om op de binnenlocaties, waar ik met de camera wil zijn, onge-

stoord aan de slag te kunnen gaan.

Ik weet het uitgebreide fotoboek 'James Herriot's Yorkshire' van fotograaf Derry Brabbs te pakken te krijgen. In dit boek vertelt James Alfred Wight in combinatie met de vele grote foto's over zijn geliefde streek. Over plekjes waar hij graag kwam. Over enkele locaties waar de serie werd opgenomen. Het geeft me inspiratie en ideeën om straks dezelfde videobeelden te maken.

Een paar intensieve dagen

Met camera, statief, voldoende reserve accu's en allerlei accessoires meld ik mij 's morgens ergens in de junimaand

bij de vertrekbalie op Schiphol. Het is stralend weer en dat blijft het gelukkig voor de rest van de week. Zonder enig oponthoud rijd ik enkele uren later vanaf de luchthaven van Leeds naar mijn hotel in Bedale. Een plaatsje dat tussen Thirsk en Richmond ligt. Het links rijden is wel even wennen en het nemen van rotondes vereist wat nadere aandacht. Het worden een paar intensieve dagen waarbij ik zoveel mogelijk opnamen probeer te maken die ik kan gebruiken voor deze artikelenreeks. Van 's morgens vroeg tot dat het 's avonds schemerig wordt. Ondanks dat het een druk programma is, beleef ik er veel plezier aan. ■NEXT

OM MIJN ONDERWERP ZO GOED MOGELIJK IN BEELD TE BRENGEN, KRIJG IK VAN PANASONIC EEN HDC-SD700 VIDEOCAMERA MEE. DE BEELDSTABILISATIE WERKT BIJ DIT MODEL RAZENDSNEL. ER WORDT 4000 KEER PER SECONDE GECORRIGEERD. DAT LEIDT ZELFS ZONDER STATIEF TOT RUSTIG OGENDE OPNAMEN. IK FILM DE BEKENDE ACHTERTUIN VAN DE PRAKTIJK. DAARBIJ NEEM IK ENKELE SHOTJES VAN PLANTEN EN BLOEMEN. DE AUTO STAAT ER NOG PRECIES ZO BIJ ALSOF DE VEERARTS ER ZO IN KAN WEGRIJDEN. VANAF DE GROTE KOPLAMP ZOOM IK LANGZAAM UIT NAAR HET TOTAALBEELD.

Verhalen opschrijven

Het werkelijk gebeurde verhaal begint eigenlijk als James Alfred Wight (1916-1995) twaalf jaar is. Alf, zoals hij wordt genoemd voor vrienden, krijgt zijn eerste hond met de naam Don. Het was in deze tijd dat hij een artikel in een tijdschrift leest over het beroep van veearts. Het beroep fascineert hem. In het jaar 1939 studeert Alf als dierenarts af aan het Glasgow Veterinary College. In 1940 trekt hij naar het plaatsje Thirsk, gelegen in Yorkshire, waar hij werk vindt als assistent bij veearts Donald Sinclair. In 1941 trouwt hij met Joan. Telkens als Alf 's avonds verhalen aan haar vertelt over wat hij de afgelopen dag heeft meegeemaakt, is zij degene die hem aanspoort die verhalen op te schrijven. Hij besluit

dat op een schrijfmachine te doen.

Vanaf dat moment komt er een ommekeer in het leven van Alf. In 1970 verschijnt zijn boek 'If Only They Could Talk'. Gevolgd in de jaren erna door verschillende andere titels. Zijn lezerspubliek is waanzinnig groot.

Verfilming door de BBC

De echte doorbraak volgt als de BBC in 1977 in het bezit komt van de rechten om de verhalen van James Herriot te verfilmen. In 1978 wordt met die verfilming begonnen, de serie wordt geproduceerd door Bill Sellars. De reeks krijgt de titel 'All Creatures Great and Small' ('Alle Schepsels Groot en Klein'). Er worden over een periode van dertien jaar (1978-1990) 91 afleveringen

gemaakt, verdeeld over zeven series. Daarnaast zijn er in die periode nog een drietal specials van elk 90 minuten opgenomen.

Huis en praktijk in Thirsk

Mijn eerste bezoek is die aan het huis en de praktijk van James Alfred Wight in het plaatsje Thirsk. Op dit adres blijft hij de rest van zijn loopbaan werken. Hij werkt niet alleen samen met Donald Sinclair, die van Alf de fictieve naam Siegfried Farnon meekreeg, maar ook met Donalds jongere broer Brian, die bekend werd als Tristan. Alf gebruikt in zijn boeken niet Thirsk, maar het niet bestaande plaatsje Darrowby.

Het huis en de praktijk zijn gerestaureerd en tegenwoordig als museum in-

DE BOEKEN VAN ALF ZIJN VERTAALD IN EEN GROOT AANTAL VERSCHILLENDE TALEN. ER WORDEN ER MILJOENEN VAN VERKOCHT. HIJ GEBRUIKT HIERBIJ NIET ZIJN EIGEN NAAM ALS HOOFDPERSOON, MAAR DIE VAN JAMES HERRIOT. HET IS EEN NAAM DIE HIJ ZELF HEEFT BEDACHT. VANUIT DIE BOEKEN ONTSTAAT DE TV-SERIE.

IK BEGIN MET EEN SHOTJE VAN DE FEL ROOD GEVERFDE BUITENDEUR. IK KADER HET BEELD OP EEN DUSDANIGE MANIER IN, DAT ER GEEN AUTO'S OF MENSEN OP KOMEN TE STAAN. DAT ZOU HET PLAATJE VAN VROEGER IN MIJN OGEN TENIET DOEN. DIT SHOT VERVOLG IK MET EEN CLOSE-UP VAN HET BORDJE DAT ERNAAST HANGT. HET ZIJN TWEE SHOTS DIE NAUW MET ELKAAR ZIJN VERBONDEN.

DE WERKELIJKE SITUATIE VAN TOEN: JAMES ALFRED WIGHT KIJKT, GEKLEED IN ZIJN WITTE DOKTERSJAS, VANUIT DIEZELFDE PRAKTIJK IN DE DEUROOPENING EVEN NAAR BUITEN. MET TOESTEMMING VAN ZOWEL 'THE WORLD OF JAMES HERRIOT' ALS DE FAMILIE WIGHT IS DEZE FOTO SPECIAAL VOOR DIT ARTIKEL TER BESCHIKKING GESTELD.

EEN KIJKE IN DE HAL VAN HET HUIS NODIGT DE KIJKER BIJNA UIT OM ZELF DOOR TE LOPEN. OM VERDER TE KIJKEN. WAT IS DAAR ACHTER DIE DEUREN TE ZIEN? HET ZORGT VOOR DIEPTE. ONDANKS DAT ER IN DIT SHOT ZELF NIET VEEL TE ZIEN IS, MAG HET TOCH NIET ONTBREKEN. IN HET HELE HUIS HEB IK GEEN EXTRA BELICHTING NODIG. HET HOUDT DE BEELDEN AUTHENTIEK.

gericht. Ik heb al gauw in de gaten dat ik hier met mijn camera nog wel even bezig ben. Bij mijn opnamen krijg ik alle mogelijke medewerking en uitleg. Het is er niet druk. Ik kan rustig met mijn statief door de verschillende vertrekken lopen om mijn werk te doen.

Filmers die met nostalgie terug willen kijken op de tijd die zich hier heeft afgespeeld, zullen hun hart meer dan ophalen. Aan elk detail is gedacht. In de huiskamer maak ik een totaalshotje waarin Alf ontspannen de krant leest en onder-tussen luistert naar een stukje muziek. Op de bank ligt een kinderboek van Rupert and Snuffy. Op de grond ligt een soort Scrabblespel. Samen met speelgoedautootjes, een kassaatje en een houten paardje op vier wieltjes. Het zijn

attributen die zich uitermate goed lenen voor leuke close-ups.

Skeldale House

Toch is het huis in Thirsk niet het huis dat in de tv-serie is gebruikt. Hiervoor hebben de makers gekozen voor een huis in het plaatsje Askrigg, dat Skeldale House werd genoemd. Hierbij is alleen gefilmd aan de buitenkant en op straat. In het huis wonen in werkelijkheid andere mensen die niets met de serie te maken hebben. De indoorscènes werden gefilmd in The Pebble Mill studio's van de BBC in Birmingham. De outdoor- en indoorscènes werden later aan elkaar gemonteerd. Alleen de oplettende kijker kan zien waar die beeldovergangen precies zitten.

Op een namiddag rij ik naar Askrigg om dit huis in mijn film te verwerken. Ik heb een paar beeldjes uit de tv-serie gehaald en uitgeprint bij me, zodat ik zeker weet dat ik het juiste huis voor me heb. Het is snel gevonden. Mijn shot kader ik met het statief zo uit dat er geen andere dingen van de hedendaagse tijd mee in het beeld worden opgenomen. James Herriot zegt over dit huis in zijn boeken: 'Het oude huis in Georgiatische stijl met zijn witgeschilderde entree maakte op mij een prettige indruk. Hoewel de verf gebladderd was en het pleisterwerk op sommige plaatsen had losgelaten, ging er van het geheel iets statigs uit.' Het ligt voor de hand dat de keuze van dit huis voor het creëren van de juiste sfeer van de tv-serie een goede zet is geweest.

DE EETKAMERTAFEL EN HET BUREAU WAARAAN DE REKENINGEN WERDEN GETYPT. HET ZIJN DE EERSTE TOTAALSHOTS VAN HET INTERIEUR DAT IK LAAT ZIEN.

DE KEUKEN IS DE RUIMTE WAAR ALLES IN HET GEZIN GEBEURDE. VAN HET (BEREIDEN VAN) ETEN TOT HET MAKEN VAN HUISWERK DOOR DE KINDEREN. ALLES VOND PLAATS ROND DE SMALLE KEUKENTAFEL. EEN IDEALE RUIMTE OM PAKKENDE SHOTS TE NEMEN VAN DE AANRECHT EN ALLES WAT EROP STAAT, DE STRIJKHOEK EN DE VERSCHILLENDE LEKKERNIEN.

DE HUISAPOTHEEK STAAT ERBIJ ALSOF DE TIJD NIET IS VERSTREKEN. ER STAAN ZELFS FLESSEN DIE NOG ONGEOPEND ZIJN. DIT TOTAALBEELD KAN WORDEN AFGEWISSELD MET ENKELE CLOSE-UPS VAN DE VELE ETIKETTEN.

van Siegfried, maar diens zakelijk partner. Hij raakt later verliefd op Helen (Carol Drinkwater en later Lynda Bellingham), trouwt en sticht een gezin, dat aanvankelijk intrekt boven de praktijk.

Geen realiteit

Wat er in 'All Creatures Great and Small' in beeld wordt gebracht, is geen realiteit. Hoe realistisch het misschien ook lijkt (kijkers dachten op een bepaald moment dat de acteurs niet bestonden, maar dat het 'echte' personen in hun werkelijke rol waren). Het wordt gespeeld. Er wordt een geromantiseerd verhaal verteld. De speelscènes zijn gebaseerd op levensechte, realistische varianten uit de verschenen boeken. Ze zijn nauwelijks van de werkelijkheid te onderscheiden.

Het verhaal is te definiëren als een keten van gebeurtenissen met een begin en een einde, die in een bepaald verband staan in tijd (vanaf de jaren dertig) en ruimte (in een bepaald landschap). De verhaalontwikkeling in deze serie zit opgesloten in dialogen tussen de spelers. Met andere woorden: alle handelingen en gebeurtenissen worden gedragen door de dialogen. Dialogen weerspiegelen een directheid en concreetheid die een grote betrokkenheid bij de kijker te

Karakter van de hoofdpersonen

De verhalen van James Herriot gaan over een veeartsenpraktijk die is gelegen op het platteland in Yorkshire. Het speelt zich af vanaf 1937.

De kijker maakt in de eerste aflevering van de serie al snel kennis met de hoofdpersonen. Veearts James Herriot (Christopher Timothy), gaat werken in de bestaande praktijk van Siegfried Farnon (Robert Hardy) en diens broer

Tristan (Peter Davison). James Herriot is een serieuze, maar nog niet ervaren veearts, die niet alleen van doen krijgt met het eigenzinnige plattelandsvolk, maar tevens met zijn baas Siegfried, een onberekenbare, explosieve en edelmoedige man, maar met een klein hart en een voorliefde voor paarden. Broer Tristan neemt het niet zo nauw en houdt vooral van veel bier en mooie vrouwen. Al snel is James niet langer werknemer

UIT DE TV-SERIE. HET IS 1937. DE JONGE SCHOTSE DIERENARTS JAMES HERRIOT IS MET DE BUS IN HET PLAATSJE DARROWBY AANGEKOMEN. HIJ SOLLICITEERT NAAR DE BAAN ALS ASSISTENT BIJ DIERENARTS FARNON. DE WERELDWIJDE CRISIS IS BIJNA VOORBIJ, MAAR HET IS NOG STEEDS MOEILIK OM WERK TE VINDEN. EEN VROUW WIJST HEM DE WEG NAAR DE PRAKTIJK, SKELDALE HOUSE. HIJ LOOPT ER NAAR TOE. EEN TEVREDEN BLIK STRAALT VAN ZIJN GEZICHT AF OMDAT HIJ HEEFT HET GEVONDEN EN OP TIJD IS. DIT BEELD

DE OPNAME ZOALS IK DIE MAAK. DE LAAGHANGENDE ZON ZORGT VOOR EEN WARME GLOED VAN LICHT OP DE WITTE, GRIJSACHTIGE STENEN VAN 'SKELDALE HOUSE'. HET IS EEN BELICHTING DIE IN DE VROEGE OCHTEND OF AVOND KAN WORDEN BEREIKT. ALS IK MIJN BEELDEN OP HET SCHERMPJE VAN DE VIDEOCAMERA ZIE, KRIG IK AL SNEL DE BEVESTIGING. JA, DIT IS HET! PRECIJS ZOALS UIT DE TV-SERIE. DOOR HET HUIS DEELS IN TE ZOOMEN ZOU MOEITeloos MET EEN VOLGEND SHOT NAAR DE DENKBEELDIGE BINNENKANT KUNNEN WORDEN OVERGESCHAKELD.

DE BASIS VAN HET DRAMA IN DEZE SERIE LIGT IN HET KARAKTER VAN DE (HOOFD)PERSONEN. HET ZIJN JUIST DE DIEPERLIGGENDE PERSOONLIJKE MOTIEVEN, ZOALS DIE IN HET KARAKTER ZIJN BEPAALD, DIE GEBEURTENISSEN GELOOFWAARDIG EN INTERESSANT MAKEN. ZO KRIGT DE PRAKTIJK REGELMATIG TE MAKEN MET BIJZONDERE CLIËNTEN ZOALS MRS. PUMPHREY. ZIJ BEHANDELT HAAR HONDJE TRICKI WOO ALS MENS. DOORDAT ZE HET HONDJE ONDER MEER BONBONS VOERT, ONTSTAAN ALLERLEI GEZONDHEIDSKLACHTEN. JAMES HERRIOT HEEFT DAT AL MEERDERE KEREN TEGEN HAAR GEZEGD, MAAR HET HELPT NIETS.

weeg brengen. James die overlegt met Siegfried hoe zij het beste een ziek dier kunnen behandelen. Tristan die onenigheid heeft met de huishoudster omdat hij er weer een rommeltje van heeft gemaakt. Helen die probeert rekeningen te versturen, maar daar eigenlijk geen tijd voor kan vinden.

Als overbrugging

Enkele dagen voor mijn vertrek ben ik op zoek gegaan naar de originele filmmuziek uit de serie. Het is de muziek die wordt gespeeld door de Johnny Pearson Orchestra. Deze instrumentale muziek zorgt voor een bepaalde sfeer. Het drukt een belangrijke toonzetting. Het wordt als overbrugging tussen verschillende gesproken scènes gebruikt. Dat gebeurt bij de fraaie vergezichten van de omgeving of als de veearts met zijn autootje door het landschap rijdt. Het fungeert als afsluiting van de ene scène en kondigt daarmee impliciet een volgende scène aan. Ik weet dat er een elpee bestaat die

dezelfde titel draagt als de serie. Ik wil deze muziek in mijn montage bij de filmbeelden gebruiken. Het is via de internetsite eBay even zoeken. Toevallig in Yorkshire, heeft een zekere Linda die bewuste elpee uit 1978 nog ergens liggen. Na mijn overboeking van vijftien pond, stuurt ze me hem toe. Hij is in ongeschonden staat. Met een platenspeler, voorzien van een USB aansluiting, kopieer ik hem meteen naar cd. Ik beluister hem die dagen in de auto als ik tussen de verschillende plaatsjes op weg ben. Daarmee selecteer ik vanzelf de nummers die ik ga gebruiken bij mijn opnamen.

Het huis en de praktijk van James Alfred Wight is gelegen aan 23 Kirkgate in Thirsk (North Yorkshire). Kijk voor de actuele openingstijden en toegangsprijzen op de website www.worldofjamesherriot.org. Filmen is er toegestaan, maar vraag uit beleefdheid van tevoren wel even toestemming. De tv-serie is in Nederland op dvd door uitgeverij Mem-

phis Belle uitgegeven en nog gewoon verkrijgbaar. De kwaliteit van zowel het beeld als het geluid is goed.

Richard Helwig

Deel 2

In het volgende en laatste deel van dit artikel bezoekt Richard Helwig met de videocamera de filmdecors van de tv-serie. En komt hij op andere mooie plekjes in Yorkshire waarbij hij meer ingaat op de technische kant van het verhaal.

▶END

VERKORT DE WANDELING. VLAK VOOR HET HUIS KIJKT HIJ OP HET OUDERWETSE, KOPEREN SCHILD. DIT SCHILD WORDT DAARNA MET EEN CLOSE-UP IN BEELD GENOMEN. DE KIJKER VERWACHT DAARNA NOG MAAR ÉÉN DING: DEZE PERSOON GAAT AANBELLEN.